

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ของวิสาทกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหม บ้านห้วยหลิม หมู่ 9 ตำบลมะบ้ำ กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. พื้นที่วิจัย
2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
3. กลุ่มผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย
4. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
5. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล
8. การวิเคราะห์ข้อมูล
9. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

พื้นที่วิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 9 (บ้านอุดมสุข) ตำบลมะบ้ำ กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 9 (บ้านอุดมสุข) ตำบลมะบ้ำ กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย

กลุ่มผู้วิจัยหลักและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย แยกเป็นผู้วิจัยหลัก คือ ผู้วิจัย จำนวน 1 คน และผู้วิจัยร่วม จำนวน 3 คน คือ เจ้าหน้าที่ภาคสนาม และนักวิจัยชาวบ้าน จำนวน 22 คน คือ ผู้นำที่เป็นทางการ จำนวน 5 คน ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ผู้นำกลุ่มอาชีพ จำนวน 7 คน ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชน 10 คน รวมจำนวนทั้งหมด 26 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้รู้ (Key Informant) ประกอบด้วย ผู้นำและตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชน กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 9 (บ้านอุดมสุข) ตำบลมะปราง กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด แยกได้ผู้นำที่เป็นทางการ จำนวน 5 คน ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ผู้นำกลุ่มอาชีพ จำนวน 7 คน ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชน 10 คน รวมจำนวนทั้งหมด 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 6 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 9 ตำบลมะปราง กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการดำเนินงาน กระบวนการเรียนรู้ กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 9 ตำบลมะปราง กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด
3. แบบประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จองค์กรชุมชน
4. กล้องถ่ายรูป
5. เครื่องบันทึกเสียง
6. สมุดจดบันทึกและบันทึกการประชุม

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 9 ตำบลมะปราง กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
  - 1.1 กำหนดประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน

และพัฒนา มีประเด็นคำถามดังนี้ ที่ตั้งกลุ่ม ชื่อประธานกลุ่ม ประวัติความเป็นมาบ้านห้วยหลิม สภาพทั่วไปของบ้านห้วยหลิม โครงสร้างชุมชน สภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม สภาพสังคม ทางวัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจ สภาพการบริหารและการปกครองในชุมชน ข้อมูลสมาชิกในครอบครัว ข้อมูลที่ดิน ข้อมูลทรัพยากรสัตว์เลี้ยงในครอบครัว รายได้ประจำและรายได้อื่น ๆ รายจ่ายทั้งสิ้นเบื้องต้น สถานภาพทางสังคมในชุมชน ปัญหาและความต้องการที่จะพัฒนา บัญชีสำรวจ ข้อมูลรายได้ประจำวันของครัวเรือน และบัญชีสำรวจรายจ่ายประจำวันของครัวเรือน

1.2 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข ผลปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญได้เห็นชอบกับแบบสอบถามดังกล่าวว่าครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา

1.3 นำแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 9 ตำบลมะขามบัว กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ

1.4 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการดำเนินงาน กระบวนการเรียนรู้ กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 9 ตำบลมะขามบัว กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 กำหนดประเด็นที่จะใช้ในการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีทั้งหมด 19 ประเด็น คือ 1) ชื่อกลุ่ม/องค์กรชุมชน 2) ที่ตั้งกลุ่ม/องค์กรชุมชน 3) ชื่อประธานกลุ่ม/องค์กรชุมชนและสถานที่ติดต่อ 4) ชื่อผู้ประสานงานของกลุ่ม/องค์กรชุมชน 5) ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม/องค์กรชุมชน 6) อุดมการณ์ร่วมของกลุ่ม/องค์กรชุมชน 7) วัตถุประสงค์ของกลุ่ม/องค์กรชุมชน 8) การบริหารจัดการกลุ่ม/องค์กรชุมชน 9) ประเภทของกิจกรรมกลุ่ม/องค์กรชุมชน 10) กิจกรรมที่กลุ่ม/องค์กรชุมชนประสบผลสำเร็จ 11) กลุ่ม/องค์กรชุมชนมีความรู้เด่น สามารถถ่ายทอดให้แก่ผู้สนใจ 12) ผลิตภัณฑ์/สินค้าที่กลุ่มดำเนินงานต่อเนื่องและเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น 13) กลุ่ม/องค์กรชุมชนมีวิธีในการบริหารจัดการที่ได้อย่างไร 14) ปัญหาอุปสรรคของกลุ่ม/องค์กรชุมชนที่ประสบอยู่ 15) แนวทางแก้ปัญหาของกลุ่ม/องค์กรชุมชนต้องการแก้ไขให้เป็นจริง 16) ทีมงานหลักของกลุ่ม/องค์กรชุมชนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมให้ต่อเนื่องระบุ ชื่อ ไม่น้อยกว่า 5 คน 17) ทีมงานร่วมในชุมชนที่จะเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 18) กลุ่ม/องค์กรชุมชนได้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรหรือไม่อย่างไร 19) แผนงานที่กลุ่มจะดำเนินการต่อไป 1-2 ปี คืออะไร

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ตำบลมะขามบัว กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเสนอผู้เชี่ยวชาญ ผลปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญได้เห็นชอบกับแบบสอบถามดังกล่าวว่าครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากเครื่องมือทุกประเภท ทั้งแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสำรวจสภาพทั่วไป ตัวชี้วัดองค์กรชุมชน สมุดจดบันทึก และเครื่องบันทึกเสียง
2. จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและประเด็นที่ศึกษา
3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดระบบการทำงานของกลุ่มองค์กรชุมชน เพื่อให้เห็นพัฒนาการการดำเนินงานของกลุ่มและสังเคราะห์ออกมาเป็นแผนภาพกระบวนการเรียนรู้ผู้พัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวิเคราะห์ โดยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกำหนดเกณฑ์ในการประเมินตามตัวชี้วัดองค์กรชุมชน ดังนี้

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนนเฉลี่ย
เหมาะสมดีมาก	3.51 - 4.00
เหมาะสมดี	2.51 - 3.50
มีความเหมาะสมปานกลาง	1.51 - 2.50
เกิดขึ้นแต่น้อยต้องปรับปรุง	1.00 - 1.50
ไม่มีอะไรเกิดขึ้น	0.00 - 0.99

4. นำเสนอผลการวิจัยโดยการสรุปความและวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1. ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 101)
2. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 102)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103)